

gan și Béline (de altfel, interpretată cu mult farmec de Silvia Dumitrescu-Timică). Apoi, datorită faptului că Marcel Enescu nu a dat relief lui Béralde, corul oamenilor de bun simț din piesă, care dau o replică plină de umor lui Argan, a fost lipsit de un glas. Nu știm, în fine, de ce regia care a parodiat cu succes unele scene (vezi, de pildă, finalul), nu a folosit același procedeu în altele (vezi declarația de

dragoste a lui Cléante către Angélique — jucată fără elan de Gh. Popovici-Poenaru, dar cu grație și gingășie de Valeria Gagealov).

Bolnavul inchipuit rămâne în ansamblul său un spectacol antrenant. Nădărdiuim că vom revedea curînd și celelalte piese ale lui Molière și, în primul rînd, culmile creației sale.

B. Elvin

TEATRUL TINERETULUI

„PIGULETE + 5 FETE” de Constanța Bratu

Data premierei : 8 februarie 1962. Regia : Ion Lucian. Scenografia : Ion Mitrici. Distribuția : Nicolae Pomoje (Dinu Rozmarin) ; Gheorghe Dinică (Biță Matei) ; Aurora Eliad (Elena Aioanei I) ; Neofita Pătrașcu (Catinca Plămădeală) ; Genoveva Preda (Varvara Curechianu) ; Tatiana Iekel (Irina Aioanei și Elena Aioanei II) ; H. Nicolaide (Mitică Pigulete) ; Margareta Papazian (Fira) ; Sina Neacșu (Ingrijitoarea) ; Consuela Darie și Tilda Radovici (Paula Dragomir) ; Ion Gheorghe (Vopsitorul de la „Vopsim tot”) ; Vasile Gheorghiu (Romeo Stan) ; Constantin Cristescu (Antal Jozsef) ; Julieta Mărculescu (Maria Anton) ; Stroe Atanasiu (Directorul) ; Marin Moraru (Ziaristul).

Semnul originalității pe care-l înregistrează debutul Constanței Bratu — *Pigulete + 5 fete* — stă în încercarea de a prezenta un aspect din universul bogat și interesant al muncitorilor, prin prisma umorului dezinvolt, fără rezerve, într-o suită de situații comice, plină de încurcături și surprize. Izvorul acestor încurcături comice îl constituie identitatea nominală a țesătoarelor de la „Trainica Moldova”, Elena Aioanei I și Elena Aioanei II, și asemănarea acesteia din urmă cu sora ei geamănă, Irina Aioanei. Acest arhicunoscut motiv comic al „gemenilor” mereu confundați, elementul străvechi al tehnicii teatrale, qui pro quo-ul, nu este însă folosit de autoare în sine, ci ca un mijloc pentru a demonstra din perspectiva noului din viață, o idee valoroasă : munca, concepută și îndeplinită ca o creație, dăruiește omului sentimentul unei nemărginite bucurii și satisfacții. Lupta tinerelor țesătoare pentru o înaltă productivitate și pentru o calitate superioară capătă în comedia Constanței Bratu, datorită entuziasmului și veseliei cu care se petrece, caracterul unei adevărate competiții festive. În atmosfera de voie bună, pe care o degajă desfășurarea acțiunii, pe lângă patosul și poezia muncii, spectatorul desprinde, sugerat în cteva linii fugare (impuse de limitele genului), ceea ce este esențial în viața de azi a muncitorilor : o concepție luminoasă, robustă asupra vieții,

asupra dragostei, tendința spre un înalt grad de cultură, o gândire ascuțită și un dezvoltat simț al umorului.

Mai mult ca la alți autori tineri, am întâlnit în această comedie, redate convingător, noile relații umane, armonia vieții colective. Dincolo de interesele profesionale sau legăturile sentimentale, răzbate, pe întreg parcursul acțiunii, o caldă și vibrantă solidaritate umană.

Fără să fie foarte profundă, eficacitatea educativă a comediei e încontestabilă prin aceea că autoarea mînuiește cu talent satira și ironia, în demascarea și condamnarea birocratismului, a autoliniștirii, a spiritului rutinier, a egoismului și a lenei, aspecte ce constituie încă piedici în aplicarea înaltelor principii ale eticii comuniste. Autoarea supune judecății colective atitudinea înapoiată a Elenei Aioanei II, care stînjenește avîntul întregii brigăzi, muncind prost și fără elan. În transformarea Elenei Aioanei II de la muncitoarea care nu îndeplinea măcar planul, pînă la fruntașa pe fabrică, rolul constructiv al colectivului nu poate fi subapreciat. Dragostea, ajutorul colegelor de brigadă, perseverența și tăișul ironiei lor au contribuit în cea mai mare parte ca Elena Aioanei II să poată obține în muncă un succes deosebit. Autoarea a izbutit să respingă clișeul facil în crearea acestui personaj și să-l realizeze astfel încît să găsească în el

Înseși datele și resursele plauzibile transformării acestuia. Elena Aioanei II are multă personalitate, ambiție și mîndrie, o inteligență vie și o sensibilitate care-i conferă dreptul de a-și fi putut însuși în procesul muncii o nouă concepție, capacitatea de a simți și a înțelege bucuria autodepășirii. Mai puțin original ca factură artistică, *Pigulete* reprezintă îndeosebi ținuta ascuțitului satiric al autoarei. În climatul creator și luminos al colectivului de la „Trainica Moldova“, *Pigulete*, prin prostie, impermeabilitate la nou, refugiu în dosare, prin voluptatea cu care ascultă la uși și vinează greșeli, aruncă o pată cenușie. Autoarea o risipește, supunînd-o hazului general.

Comedia Constanței Bratu ne-a reținut atenția mai ales prin acea scripă de emoție și umor care însoțește pe mezina brigăzii, Varvara. Personajul reprezintă o explozie de tinerețe și proșpețime, al căror farmec îl dau o sinceră candoare sufletească, un entuziasm de nestăvilit, stîngăcia și inocența cu care descoperă viața și dragostea, atașamentul față de fabrică pînă la confundarea acesteia cu căminul părintesc.

Regretînd faptul că autoarea n-a dat condeiului său același avînt în zugrăvirea Catincăi — a cărei comportare rigidă și didactică, obiectul ironiei autoarei și, implicit, a colegelor ei, apare cam artificială — sau în aceea a Irinei și a celor doi tineri montori Dinu Rozmarin și Ghiță Matei, insuficient individualizați, putem afirma capacitatea tinerei autoare de a da viață și relief acțiunii unor eroi pozitivi de comedie, încadrați în fondul comic al piesei și care privesc viața cu o optică nouă, socialistă.

Tonică, tot timpul optimistă, dovedind o gamă bogată a umorului, de la zîmbetul indulgent și risul care afirmă, pînă la cascadele satirei dezlănțuite care exclude personajul, *Pigulete* + 5 fete își justifică din plin dreptul la existență.

Toate aceste calități suplinesc, dar nu reușesc să și ascundă unele neîmpliniri. Încă în prima ei versiune, concentrată la două tablouri, comedia dezvăluia ca una din slăbiciuni, doza inegală a materialului dramatic, caracterul mult prea expositiv și de o vervă comică redusă a primului tablou, aglomerarea tuturor resurselor comice în cel de-al doilea. Transformarea pe care a suferit-o piesa la Teatrul Tineretului, prin amplificarea

ei la proporțiile piesei de trei acte, nu a înlăturat acest neajuns; dimpotrivă, l-a scos mai mult în evidență. Tabloul adăugat se dovedește aproape inutil, prin lipsa lui de substanță comică, prin lipsa de suplețe și cursivitate a acțiunii, prin situațiile insuficient caracterizate pe linia farsei,

Tatiana Jekel (Elena Aioanei II) și H. Nicolaide (*Pigulete*)

prin dialogul lipsit de strălucire. Am salutat alegerea acestei comedii în repertoriul Teatrului Tineretului, și nu putem subaprecia efortul pe care l-au depus teatrul și autoarea pentru a o prezenta publicului. Socotim însă că nu s-a depus o muncă suficientă în adîncirea textului, înspre valorificarea la maximum a ceea ce prezenta el inedit.

Geneveva Preda (Varvara) și Tatiana Iekel (Irina Aioanei).

În spectacolul regizat de Ion Lucian, sînt multe elemente de valoare care slujesc dezvăluirii a ceea ce este esențial în substanța comediei: o demonstrație în care noul din viață alun-gă prin arma risului ceea ce e vechi și perimat. Regizorul a căutat, în general, să obțină în mod organic azeziunea și risul vesel al publicului — chiar și în situațiile cele mai ilariante — nu prin șarjă sau exces de zel comic.

Textul comediei Constanței Bratu invita însă la o mai mare expresivitate scenică, la o montare mai tinerească, mai proaspătă. Deși lucrat cu acuratețe, spectacolul respiră un aer oarecum vetust, rutinier. Impresia pornește de la o mișcare în scenă și un grupaj al personajelor, inexpressive, de la o penurie de amănunte comice în portretizarea personajelor, de la ritmul prea puțin alert și, mai ales, de la insuficientul efort creator cerut interpretelor pentru a-și încadra replica într-un tempo mai viu, mai nuanțat. Am fi dorit ca în decor, și mai ales în costume, să se fi găsit acel corespondent descris atît de plastic de către autoare, privind rodul muncii eroinelor sale: „explozii de culori de la rubiniul vinului din strugurele întîrziat în vie, pînă la imitația blondului solar; de la verdele vegetal, după o noapte de ploaie, la argintul peștilor ce sar capra pe coama valurilor mării”. Nici elementele decorului: fire și panouri, nici croiala sau culoarea costumelor nu demonstrează simțul estetic și bunul-gust pe care-l afirmă în text eroinele piesei.

Regizorul a acordat, cum era și firesc, cel mai mare credit interpretelor. Fără a fi exploatat la maximum resursele artistice ale tuturor, el a obținut totuși, prin elementul actoricesc, cîteva realizări interesante. Me-

rită a fi subliniată, în primul rînd, creația Tatianeii Iekel, în rolul dublu Irina și Elena Aioanei II, în care actrița a marcat cu precizie trăsăturile care disting cele două gemene: lirism, blîndețe și duioșie pentru Irina; neastîmpăr, temperament exploziv, în caracterizarea Elenei II. Tatiana Iekel a intuit, dincolo de egoismul și auto-mulțumirea pentru lucrul făcut de mîntuială ale Elenei II, acel bun-simț și acea perspicacitate care ne conving în final că și-a înțeles greșeala că nu se poate mulțumi cu o izbîndă formală, că depășirea planului reprezentat, de fapt, rodul unei structurale transformări în mentalitatea sa.

Geneveva Preda a susținut cu temperament și energie rolul Varvarei. Actrița a izbutit să dea viață și strălucire celor mai multe scene, a avut farmec, dar unele mici răsfățuri au apropiat personajul prea mult de infantilitate. Simplă, sinceră, Aurora Eliad a redat convingător pe tînăra muncitoare Elena Aioanei I, iar Neofita Pătrașcu a reușit să marcheze aerul didactic și acea rigiditate exasperantă pentru cei din jur, ale Catincăii.

Am înregistrat cu bucurie debutul în acest spectacol al mai multor absolvenți ai Institutului de Teatru care, în roluri nu prea generoase, au vădit calități remarcabile pentru comedie. Ne referim la Nicolae Pomoje, care ne-a prezentat în Dinu Rozmarin chipul unui muncitor jovial, simpatic, un amestec de curaj și timiditate cuceritoare. Gh. Dinică a cheltuit generos vervă și dezinvoltură, interpretîndu-l pe montorul Biță Matei. Vasile Gheorghiu a interpretat, cu o mimică excelentă și cu un real simț al umorului, pe strungarul Romeo Stan. Chiar în cîteva replici și-au marcat prezența Ion Gheorghe (vopsitorul), Marin Moraru (ziaristul).

Cunoscut pentru umorul său succulent, H. Nicolaide a conferit lui Pigulete o imagine caricaturală, subliniind cu precizia detaliului ilustrativ, prostia și suficiența acestuia.

Chiar dacă spectacolul *Pigulete* + 5 fete de la Teatrul Tineretului nu

este scutit de imperfecțiuni, el se bucură pe merit de azeziunea voioasă a spectatorilor, care găsesc în el imagini convingătoare ale actualității noastre.

Valeria Ducea

TEATRUL DE STAT DIN BRĂILA

„NEVESTELE VESELE DIN WINDSOR” de Shakespeare

Data premierei : 16 ianuarie 1962. Regia : D. Dinulescu. Decoruri și costume : Camillo Osorovitz. Distribuția : Nae Nicolae (Sir John Falstaff) ; Mihai Atanasiu (Fenton) ; Valentin Gustav (Shallow) ; Gheorghe Lazarovici (Slender) ; Petre Simionescu (Ford) ; Viorel Brinzaș (Page) ; Dorel Mihăilescu (Sir Hug Evans) ; Eugen Popescu (Doctor Caius) ; Eftimie Ștefanu (Hangiul) ; Emil Georgescu (Bardolf) ; Nicolae Budescu (Pistol) ; Anghel Deac (Nym) ; Jeny Dumitrescu (Robin) ; Gheorghe Haucă (Simple) ; Dumitru Dinulescu (Rugby) ; Virginia Veber (Doamna Ford) ; Ileana Pop Radu (Doamna Page) ; Livia Ungurcanu (Ann Page) ; Oly Eftimiu (Doamna Quicly).

Teatrul de Stat din Brăila a înscris în programul său din această stagiune *Nevestele vesele din Windsor*. Aceasta este prima piesă de Shakespeare pe care o reprezintă colectivul brăilean. Alegerea este cu atât mai pozitivă, cu cât — în planul de perspectivă al teatrului — constituie primul pas pe drumul pregătirii colectivului pentru un spectacol cu una din tragiile lui Shakespeare, în vederea apropiatei sărbătoriri a 400 de ani de la nașterea marelui Will. Spectacolul realizat la Brăila a constituit un greu examen pentru tânărul regizor D. Dinulescu. *Nevestele vesele*, cuprinzătoare cronică a moravurilor societății engleze de la sfârșitul secolului al XVI-lea, reprezintă o treaptă superioară în comedia shakespeareană, în care diversitatea tipurilor, aparținând diferitelor clase sociale, se conjugă cu satira ascuțită, umorul, ironia, într-o abilită desfășurare de întâmplări pline de semnificații pentru realitatea timpului. Regizorul a distribuit curajea în cel mai dificil rol al comediei — și poate că Falstaff este unul din cele mai complexe roluri din întreg repertoriul shakespearean — un actor tânăr, Nae Nicolae. Incercarea i-a reușit în parte, talentatul interpret al întârziatului cavalier împlinind o seamă din cerințele rolului, deși unele alunecări spre grotesc, unele tendințe spre șarjare exagerată știrbesc din valoarea compoziției lui. Grija cu care D. Dinulescu a urmărit evoluția celorlalți interpreți nu s-a manifestat în cazul lui Falstaff, și această concesie subrezește unitatea de stil a întregului spectacol și umbrește limpezimea ideii că acest „burduf umflat” își trăiește amurgul strălucirii și puterii sale, așa

cum Anglia aceluia secol trăia amurgul puterii feudale.

Cînd într-un spectacol ca acesta, majoritatea rolurilor sînt bine realizate — și mă gîndesc în primul rînd la Petre Simionescu în rolul egoistului domn Ford, la Viorel Brinzaș, în rolul atît de dornicului de parvenire domn Page, la Eugen Popescu, interpretul îngîmfatului medic Caius, la N. Budescu în rolul haimanalei Pistol, la nătîngul Slender, jucat de Gh. Lazarovici —, preocuparea regiei trebuia să se orienteze către adîncirea interpretării date de Virginia Veber și Ileana Pop-Radu celor două neveste din Windsor, cărora mai multă predispoziție pentru glumă, mai multă veselie n-avea cum să le strice. Dimpotrivă, s-ar fi justificat versurile :

*Prin tot ce vom face, să le dovedim,
Rămînînd cînstite, că știm să glumim !*

și ar fi dat din plin substanța comică pretinsă de această strălucită farsă populară.

Fără îndoială, pășind pe un drum încă neumblat de ei, regizorul și interpreții au avut de întâmpinat mari dificultăți — și multe dintre ele le-au depășit — de la rostirea versului pe scenă, pînă la realizarea unor personaje complexe. Îi rămîne colectivului brăilean să-și desăvîrșească această dintîi realizare din repertoriul lui Shakespeare, cu încrederea că însăși comedia conține suficiente date comice pentru a se putea lipsi de adaosuri păgubitoare. Nu mă refer la comentariul modest, discret, care însoțește desfășurarea acțiunii, ci la unele îngroșări în interpretare care au apărut pe alocuri.